

МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ „АКТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ НА СЪВРЕМЕННАТА БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА“

От 7 до 12 октомври т.г. в Дома на журналистите — Златни пясъци се състоя международна конференция на тема „Актуални проблеми на съвременната българска литература“, организиран от Института за литература при БАН. Присъстваха изтъкнати специалисти по български език и литература, преводачи от СССР, Унгария, Полша, ГДР, Чехословакия, Югославия, Румъния, ГФР, Гърция, Италия. В работата на конференцията взеха участие акад. Георги Цанев, проф. Михаил Бъчваров, проф. Куйо Куев и други наши учени и критици.

Доклад за българския роман след Девети септември 1944 г. изнесе Тончо Жечев, директор на Института за литература. Развитието на разказа и повестта през последните тридесет години разглежда Кръстьо Куюмджиев. На литературознанието бе посветен докладът на Георги Димов. Прочетени бяха също докладите: „Лириката през тридесетилетието“ от Здравко Петров, „Проблеми на новата българска драматургия“ от Ваня Бояджиева и „Съвременната българска литература за деца и юноши“ от Николай Янков.¹

Мнозина от присъстващите българисти споделиха свои наблюдения и преценки за развитието на нашата литература през годините на народната власт, както и за съвременното ѝ състояние. Д-р Дитмар Ендлер (ГДР) направи обстойно изказване, проследявайки отношението на съвременната проза към традициите. С точни и богати познания към традициите. С точни и богати познания за миналото на българския роман, д-р Ендлер проследи върховите постижения на нашата нова романистика. В началото на изказването си той се спря на творби от Димитър Талев и Георги Караславов, които разкриват съдбата на няколко поколения герои, и причисли тези произведения към „семеиния роман“. След това видният българист от ГДР разгледа творби от Димитър Димов, Николай Хайтов, Антон Дончев, Камен Калчев, Емилиян Станев и др., ко-

ито бележат нови моменти от прогреса на съвременната българска проза.

На някои от най-значителните произведения на драматургията се спря Нина Пономарьова (СССР). Тя изтъкна постиженията в изображението на новия човек, направи интересни съпоставки с конфликти и проблеми, застъпени в различни драматургични произведения в Съветския съюз. Войтех Галонзка (Полша) сподели свои мисли върху преливането на поезия и проза през последните две десетилетия. Той напомни бързия разцвет на българската поезия след 1956 г. и сравнително по-бавното реагиране на прозата. Но пък вече от дълго време тя заема главното място. В. Галонзка напомни огромната популярност на разказа, като се спря подробно върху книгите на Йордан Радичков и особено на сборника „Барутен буквар“, в който полският българист открива белези на епопея. След това той разгледа особености в произведения на Емилиян Станев, Вера Мутафчиева и др.

С изказвания по различни проблеми на съвременната българска литература участваха също Виктория Захаржевска (СССР), Добри Вичев (ГДР), Бранко Властелица (Югославия), проф. Константин Велики (Румъния), Луиджи Дела Гата (Италия), както и критиците Стефан Елефтеров, Сабина Беляева, Светлозар Игов и Михаил Неделчев.

Специално внимание беше отделено на състоянието на българистиката в чужбина. Доклад за изучаването на нашата литература в чужбина през последните 30 години изнесе С. Божкова от Центъра по българистику при БАН. Удо Розбах (ГФР) и Ханс-Юрген Нешченко (ГФР) споделиха свои мисли за специфичните условия, при които работят българистите в тяхната родина, и за трудностите, които срещат при популяризицията на постиженията на българските писатели. Д-р Едуард Байер напомни за богатите традиции на българистиката в ГДР и за нейните добри резултати в представянето на класическата и на съвременната литература, за плодотворната дейност на няколко научни и университетски центъра, където работят отлично подготвени специалисти. Познавачите

¹ Всички доклади са отпечатани в кн. 4/1974 на сп. „Литературна мисъл“ в съкратен вид.

и преводачите на нашата литература в Чехословакия също не са малко. В своето изказване на конференцията Дана Хронкова изтъкна, че българистите в Чехословакия полагат усилия за най-удачно представяне на върховите постижения в литературата, чрез многобройни публикации запознават читателите с процесите в съвременното българско изкуство. Тя съобщи, че в дните на юбилейната годишнина в Прага е излязъл сборникът „Южен вятър“, в който са представени десет съвременни български поети.

Тереса Домбек (Полша) посочи многобройните преводи на книги от български автори, появили се в нейната родина през последните години, и стремежът на преводачите да събудят интерес към най-ярките явления. Тя повдигна и един съществен въпрос — за съобразяването с особеностите и вкуса на публиката в различните страни, както и за трудностите на преводачите на поезия. Т. Домбек се спря на сборника „Из българската поезия“, високо оценен от критиката и читателите в Полша. Поетът от Краков Ян Зих е успял да представи успешно някои от най-изтъкнатите български поети, но не се е стремил да постигне изчерпателност и пълнота, а е превеждал само стихотворения, които хармонизират с неговата творческа нагласа. Той е проявил предпочитание главно към поезия, наситена с размисъл, с философска проблематика и сборникът звучи като цялостна, самостоятелна книга. Според изтъкнатата българистка от Полша налучканият от Ян Зих път е плодотворен. Преводачът дава чрез своето претворяване по-богата и убедителна представа за постиженията на една литература, отколкото всяка служебно съставена антология, която застъпва всички стилнови насоки, но рядко има звучене на оригинална поезия.

Петер Юхас (Унгария) сподели свои наблюдения върху възприемането на българската култура в неговата родина през различни периоди, като изтъкна пренебрежението към малките европейски литератури преди войната и постепенно изживяване на този предразсъдък след това. В Унгария са представени почти всички най-значителни произведения на българските писатели — класици и съвременни, издадени са също история на българската литература и много антологии с поезия и с разкази. След един период на спадане на интереса към българската

книга поради превеждането на произведенията произведени сега вече имената на немалко български писатели са добре познати на унгарската публика. П. Юхас посочи добрият прием, който са имали в последните години творби от Ем. Станев, Й. Радичков, Бл. Димитрова, Н. Хайтов, Л. Дилов, Г. Стоев и др.

Част от изказването на Петер Юхас бе посветено на проблема за взаимните връзки и влияния между българската и унгарската литература през последните десетилетия. Според него българският фолклор има значителна роля при формирането на поетическия облик на един от най-големите унгарски поети днес — Ласло Наги, а чрез него някои особености на българската народна песен са оказали силно влияние и върху цяла вълна от млади поети. Според Юхас в момента това въздействие е осезаемо и има по-активна роля, отколкото върху съвременните български млади поети.

Почти всички участници в конференцията се застъпиха за по-тясна интеграция между българистите от чужбина с колегите им, които работят в наши научни институти. Изказаха се мнения за по-добра координация, съвместни изследвания и др., за да се използват по-рационално силите. Проведената конференция се оцени също като едно звено от тази интеграция.

Конференцията „Актуални проблеми на съвременната българска литература“ бе повод да се направи равностметка на постигнатото от българистите в чужбина. Особено забележим е приносът за многобройната група от учени и преводачи в СССР, където вече има специалисти по отделни периоди или родове литература.

Все още се чувства липса на достатъчно целенасочена пропаганда на най-хубавото от съвременната българска книжнина, както и на превежданите в чужбина произведения. Участниците в конференцията споделиха своя опит и подчертаха увереността си, че в бъдеще постиженията на новата българска литература ще намират все по-широко място и ще завоюват все по-трайно вниманието на читателската публика в много страни.

Конференцията премина в атмосфера на искрена загриженост за по-добро представяне на нашата литература, на обич към езика ни и на другарско сътрудничество.

Й. А.

СЪВЕЩАНИЕ НА ТЕКСТОЛОЗИ-СЛАВИСТИ

През последните двадесет години научната работа в областта на славянската филология в целия свят се координира и ръководи от Международния комитет на слависти.

Към този комитет са изградени двестнадесет специализирани комисии, чрез които се осъществява международното научно сътрудничество при разработката на